

ספר יראים סימן קסד [דפוס ישן- רעה]

וחוב שעבר עליו שביעית אינו רשאי לזה לעכבו אלא על פי מלוה שכל זמן שלא השמיטו מלוה חייב לפרוע אלא לזה יזמין מלוה לדין שישמיט לו חובו כאשר צוה היוצר וב"ד יחייבו למלוה לומר משמיט אני כאשר צוה חכמים כדתנן בסוף שביעית ומייתנין לה בהשולח [ל"ז ב'] המחזיר חוב לחבירו בשביעית צריך שיאמר משמיט אני ואם אמר אעפ"כ יקבל ממנו שנאמר וזה דבר השמיטה. ואם אינו רוצה המלוה לומר משמיט אני יכפוהו ב"ד, כדתניא בכתובות בהכותב [פ"ו א'] על פריעת בע"ח מצוה שהיא אי לא בעי למיעבד מצוה מאי א"ל תניא בד"א במצות לא תעשה אבל במצות עשה כגון שאמרו לו עשה סוכה ולולב ואינו עושה מכין אותו עד שתצא נפשו.

ריקאנטי סימן שנב

פסק בעל ספר יראים דחוב שעברה עליו שמיטה אין רשאי הלזה לעכבו עד שיאמר לו המלוה משמט אני... מיהו בפ"ק דמכות מוכיח דמחילה גמורה היא דאמר התם המלוה את חבירו לעשר שנים שביעית משמטתו... ובמקצת נוסחאות מספר יראים כתוב כי לבסוף חזר בו אלא השמיטה היא מחילה גמורה:

מנחת חינוך מצוה תע"ז

ופשוט דהתובע חוב לאחר שמיטה וגובה אותו חוץ ממה שעובר על הלאוין ועשה של שביעית עובר על לאו דגזל כי הוא אפקעתא דמלכא והחוב נחלט ואינו מגיע לו כלום וצריך להחזיר לו המעות וגובים מנכסים ואם מת גובים מהיורשים כדין כל גזל וז"פ מאד

ספר אור זרוע ח"ד פסקי עבודה זרה סימן קח

וזה לשון רבינו אליעזר ממץ זצ"ל שכתב בספר יראים... ולא נהירא מה שכתב שאין לזה יכול לעכב חובו אלא על פי מלוה עד שיאמר משמט אני **אלא אפי' הוא תובעו בב"ד לפרוע ואומר איני משמט לא יחוש הלזה על דבריו מפני שהתורה השמיטתו**. מיהו אם יש כח ביד המלוה יכוף אותו שיאמר לו אעפ"כ כדלקמן והא דבעי למימר המלוה משמט אני היינו היכא שהביא הלזה את חובו צריך המלוה לקיים המצוה ולומר משמט אני. ואם אינו רוצה לומר משמט אני כופין אותו בב"ד עד שיאמר ואין זה קנס אלא מצות עשה כמצות נתינת צדקה לעניים שכופין אותו כדפרי' בהלכות צדקה. ולאחר שיכופו אותו ויאמר משמט אני אם יש כח ביד המלוה יכוף את הלזה שיאמר לו אעפ"כ תקבל הימני. ואז יקבל המלוה כדתנן סוף פרק בתרא דשביעית...

רמב"ם הלכות שמיטה ויובל פרק ט

הלכה א

מצות עשה להשמיט המלוה בשביעית שנאמר שמוט כל בעל משה ידו, והתובע חוב שעברה עליו שביעית עבר על לא תעשה שנאמר לא יגוש את רעהו ואת אחיו.

הלכה ד

אין שביעית משמטת כספים אלא בסופה שנאמר מקץ שבע שנים תעשה שמטה וזה דבר השמטה ושם הוא אומר מקץ שבע שנים במועד שנת השמטה בחג הסוכות, מה שם אחר שבע אף השמטת כספים אחר שבע, לפיכך הלזה את חבירו בשביעית עצמה גובה חובו כל השנה, וכשתשקע חמה בלילי ראש השנה של מוצאי שביעית **אבד החוב**.

שו"ת הרשב"א חלק א סימן תשעה

נשאל עוד בנשבע לחבירו שיפרע לזמן. הגיע שמיטה אם נפטר משבועתו שהרי שבועה דאורייתא ושמטה בזמן הזה דרבנן?

והשיב דשביעית משמטתו ואפילו בזמן הזה דהפקר ב"ד =בית דין= הפקר. וכענין שאמרו מי איכא מידי דמדאורייתא לא תשמט ואתא הלל ותקן דתשמט. והילכך לא נשבע לפרוע אלא כל זמן שהוא חייב לו. שאלו מחל לו את חובו אין חובו שבועה עליו. וכיון שכן **הוא ליה כנמחל דאפקעתא דמלכא הוי**. דהפקר ב"ד =בית דין= דאורייתא כדילפינן מאלה הנחלות...

תשובת רבינו אביגדור הכהן (מובא במרדכי גיטין פ"ד סי' ש"פ)

לענין השמטת כספים קבלתי **שהשביעית משמטת מאליה, אע"פ שלא אמר משמט אני, אלא מצוה הוא דרמיא עליה באמירה דכתיב וזה דבר השמיטה, ומ"מ אם בא להחזיר במוצאי שביעית כלשון המחזיר חוב בשביעית, יאמר לו משמט אני וכו', אבל אם לא בא להחזיר וכו', אין צריך כלום דשמוט ועומד... אבל הדיבור אינו מעכב השמיטה, זכר לדבר נולד לו בכור בעדרו מצוה להקדישו, אע"פ שכבר קדוש מאליו משעת לידה.**

רא"ש מסכת שביעית פרק י

המחזיר חוב בשביעית, כלומר באיסור שביעית, לאחר שעברה עליה שביעית, יאמר לו משמט אני התורה ציוותה עלי להשמיטו...

ספר מצוות גדול עשין סימן קמט

מצות עשה שמי שהלוה לחבירו מעות ועברה עליו שמיטה שתהא השמיטה משמטת ההלואה (ע"פ שביעית פ"י מ"א).
ואף על פי שרצה לפרועם לו יאמר לו משמט אני שנאמר (דברים טו, ב) וזה דבר השמיטה שמוט (מ"ח) כל בעל משה ידו אשר ישה ברעהו. וכל דיני שמיטת כספים נתבארו בספר מצות לא תעשה (רע):

ספר העיטור אות פ- פרובול דף עז

ואוקימנא בפרק השואל למד"א הלואת יום טוב לא ניתנה ליתבע סיפא דאי יהיב ליה שקיל ולא צריך למימר ליה משמט אני רישא צריך למימר ליה משמט אני ומסתברא דיהיב ליה ביום טוב דאי לאחר יום טוב מושמט הוא דשביעית סופא משמט והא דתנן המחזיר חוב לחבירו צריך לומר לו משמט אני דווקא בשביעית אבל לאחר שביעית לא...

ואנא חזינא בתשובת הגאונים השמטת כספים בזמן הזה בחוצה לארץ צריך המלוה לומר ללוה משמט אני שלא תשתכן תורת השמטה...

תוספות רי"ד מסכת גיטין דף לז עמוד ב

פירוש בדבור בעלמא שאמר משמט אני קיים המצוה ואח"כ מותר לגבות חובו אמר רבא ותלי ליה עד דאמר הכי פירוש כיון שקיים המצוה ואמר משמט אני אבל אם לא הביאם לו כלל אינו יכול לכופו שיביאם אליו שהרי לא קיים שום מצוה.

ר' עובדיה מברטנורא מסכת שביעית פרק י

משנה א

שביעית משמטת את המלוה- המלוה את חברו ועברה עליו שביעית אחר ההלואה אינו יכול לתבוע הלואתו מחבירו כדכתיב (דברים טו) שמוט כל בעל משה ידו:

ר"ש מסכת שביעית פרק י

המחזיר חוב בשביעית – ביום אחרון של שביעית א"נ בשמינית דשעה אחרונה של שביעית משמטת... אם אמר לו הלוה אעפ"כ אני רוצה לפרוע יקבל...

ר' עובדיה מברטנורא מסכת שביעית פרק י

משנה ח

אמר לו אעפ"כ- א"ל הלוה אעפ"כ אני רוצה לפרוע לך:

משנה ט

המחזיר חוב בשביעית- לוח שאומר למלוה אעפ"כ, ומחזיר לו מעותיו רוח חכמים נוחה הימנו:

תוספות יום טוב שביעית פרק י

משנה ח

אמר לו אעפ"כ כו'- פי' הר"ב א"ל כו' אני רוצה לפרוע לך. כ"כ הר"ש ודבר תימה הוא דאם יקבל בפרעון א"כ אינו משמט ומאי מהני שאמר משמט אני ואינו עושה כן ובגמרא ברייתא [שם] כשהוא נותן לו אל יאמר לו בחובי אני נותן לך אלא יאמר לו כן במתנה אני נותן לך ופסקוה הפוסקים עיין בח"מ סוף סימן ס"ז]: